

Sygn. akt IX U 161/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Łącka
Protokolant:	Gabriela Jokiel

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 09 marca 2016 r. w Rybniku

sprawy z odwołania A. M. (1) (A. M. (1))

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania A. M. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 16 grudnia 2015r. Znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza brak podstaw do żądania zwrotu od ubezpieczonej nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 października 2015r. do 31 października w kwocie 2913,70 zł (dwa tysiące dziewięćset trzynaście złotych 70/100).

Sędzia

Sygn. akt IX U 161/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16.12.2015r Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. zobowiązał A. M. (1) do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.10.2015r do 31.10.2015r w kwocie 2.913,70 zł gdyż pobrała za ten okres emeryturę przysługującą H. M..

Ubezpieczona odwołała się od tej decyzji o zwolnienie ją ze zwrotu dochodzonej kwoty podnosząc, że pieniądze te znajdowały się na jej wspólnym z mężem koncie bankowym. O śmierci męża zawiadomiła organ rentowy (...)

Podniosła również, że po śmierci męża znalazła się w wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej gdyż jest osobą całkowicie niezdolną do pracy i do samodzielnej egzystencji i niemałe środki finansowe musiała przeznaczyć na zapewnienie sobie

całodobowej opieki i leczenie oraz zakup lekarstw. Wniosła także o odstąpienie od domagania się zwrotu dochodzonej kwoty.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podnosząc, że prawo do emerytury męża ubezpieczonej wygasło wraz z jego śmiercią tj.(...) i brak było podstaw do jej wypłaty za październik.

Z uwagi na termin płatności emerytury ubezpieczonego „01” została ona przekazana na jego rachunek bankowy, który był rachunkiem wspólnym z jego żoną A. M. (1). Ponieważ jest ona upoważniona do samodzielnego eksponowania kontem zobowiązano do zwrotu kwoty 2.913,70 zł tj. emerytury za październik 2015r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

H. M. pobierał emeryturę, której termin płatności był określony na 1-go każdego miesiąca.

Zmarł w dniu (...) o czym organ rentowy został zawiadomiony w dniu(...) (akta ZUSu).

W dniu(...)organ rentowy przekazał na rachunek bankowy zmarłego emeryturę za październik 2015r (k. 11 akt sprawy – informacja ZUSu).

Współposiadaczem rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego była żona zmarłego A. M. (1) (akta ZUSu).

A. M. (1) od (...) pobiera rentę rodzinną po zmarłym mężu w wysokości netto 2.692,12 zł oraz dodatek pielęgnacyjny w wysokości 208,17zł (akta ZUSu).

Od 16 roku życia jest osobą niepełnosprawną z powodu choroby stawu biodrowego. W 2006r doszło u niej do samoczynnego złamania kręgosłupa z powodu gruźlicy kości z przerwaniem rdzenia kręgowego.

Ubezpieczona jest sparaliżowana od pasa w dół i nie jest w stanie się poruszać. Z uwagi na stany zapalne kości usunięto jej endoprotezę stawu biodrowego a w styczniu po raz kolejny doszło do złamania chorej prawej nogi. Nie jest w stanie samodzielnie usiąść na wózek.

Mimo swej niepełnosprawności ubezpieczona przez wiele lat pracowała i pobierała rentę z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 2.765,05 zł.

Po złamaniu kręgosłupa A. M. (2) wraz z mężem sprzedała dom i kupili duże mieszkanie aby ułatwić poruszanie się wózka inwalidzkiego. Na ten cel zaciągnęli dodatkowo kredyt, którego rata wynosi miesięcznie około 500 zł, koszty eksploatacji mieszkania wraz z mediami wynoszą od 800-900 zł miesięcznie.

Zmarły mąż opiekował się ubezpieczoną osobiście. Po jego śmierci zamieszkał z nią syn ale ze względu na jego pracę zawodową konieczne było zatrudnienie opiekunki i wynagrodzenie za godzinę jej pracy wynosi 10 zł a średnio miesięcznie około 600 zł. Rocznie na lekarstwa ubezpieczona wydaje około 4.000 zł. Musi korzystać z zabiegów rehabilitacyjnych pobudzających pracę mięśni. Kupuje także niezbędny sprzęt rehabilitacyjny i ostatnio za deskę, która umożliwia jej przesunięcie się z wózka na łóżko zapłaciła 700 zł.

A. M. (1) nie zorientowała się, że na rachunek bankowy wpłynęła emerytura męża za październik 2015r bo otrzymała też rentę rodzinną wraz z nadpłatą.

Pieniądze, które były na koncie ubezpieczona zużyła na koszty związane z organizacją pogrzebu męża i zorganizowanie dla siebie opieki (zeznania ubezp. k. 12a-13 akt spr.).

Organ rentowy pismem z dnia 18.01.2016r zawiadomił ubezpieczoną w związku z jej pismem z dnia 29.12.2015r, że w pełni podtrzymuje decyzję z dnia 16.12.2015r a jej pismo traktuje jako odwołanie od tej decyzji i przekazuje do Sądu (akta ZUSu).

Sąd uznał zeznania ubezpieczonej za w pełni wiarygodne.

W oparciu o powyższe, Sąd zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17.12.1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r poz. 748) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu, za nienależnie pobrane świadczenie w rozumieniu ust. 1 ustala się również świadczenie wypłacone z przyczyn nienależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu.

Niewątpliwie organ rentowy mimo, że w dniu (...)powziął wiadomość w postaci aktu zgonu o śmierci męża ubezpieczonej w dniu(...) przelał na rachunek bankowy emeryturę dla H. M. za październik 2015r choć prawo do tego świadczenia ustało z chwilą jego śmierci.

Jest to okoliczność bezsporna i ubezpieczona jej nie kwestionuje.

W ocenie Sądu zważywszy na stres jaki przeżywała A. M. (1) w związku ze śmiercią męża, który był jednocześnie jej opiekunem wiarygodne są jej twierdzenia, że nie sprawdzała stanu wspólnego konta bankowego, który miała z mężem. Skoro zawiadomiła bezzwłocznie organ rentowy o śmierci męża zasadnie mogła nie mieć świadomości, że na jej konto bankowe wpłynęła emerytura męża za październik.

Zgodnie z art. 138 ust. 6 ww ustawy organ rentowy może odstąpić od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, zmniejszyć wysokość potrąceń ustaloną zgodnie z art. 140 ust. 4 pkt 1 lub zawiesić dokonywania tych potrąceń na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli zachodzą szczególne okoliczności.

Analizując odwołanie ubezpieczonej od decyzji z dnia 16.12.2015r zwrócić należy uwagę na treść jego części zawartej i nazwanej „załącznik nr 1”. Wskazuje ona bowiem, że A. M. (1) wnosi w nim o nie obciążanie jej zwrotem żądanej kwoty z powodu jej bardzo trudnej sytuacji życiowej.

Pismo jakie organ rentowy kieruje do odwołującej się z 18.01.2016r dowodzi, że organ rentowy mimo tych okoliczności nie widzi podstaw do zmiany decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia.

Także na rozprawie w dniu 9.03.2016r ubezpieczona podtrzymuje wniosek o odstąpienie przez organ rentowy od żądania zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia. Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24.11.2014r sygn. akt I UK 3/04 rozpoznając odwołanie od decyzji ustalającej, że ubezpieczony pobrał nienależnie świadczenie i orzekającej o obowiązku zwrotu kwot pobranego nienależnie świadczenia, sąd powinien ocenić zasadność rozstrzygnięcia organu rentowego nie tylko w zakresie ustaleń co do pobrania świadczenia bez podstawy prawnej ale i o obowiązku zwrotu świadczeń nienależnie pobranych w myśl art. 138 ust. 6 ustawy z dnia 17.12.1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Tutejszy Sąd w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w powyższym wyroku. Przyjęcie stanowiska, że wniosek o odstąpienie od żądania zwrotu może być rozpoznany dopiero po uprawomocnieniu się decyzji o zwrocie nienależnych świadczeń może doprowadzić do sytuacji, że wskutek uprawomocnienia się takiej decyzji należność zostanie potrącona w całości lub w dużej części z bieżąco wypłacanych świadczeń a wniosek będzie bezprzedmiotowy.

Ustawodawca w art. 138 ust. 6 ww ustawy posługuje się zwrotem nieokreślonym „szczególne uzasadnienie okoliczności”.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 4.03.2015r III AUa 556/14 uznał, że celem regulacji przewidującej odstąpienie dochodzenia zwrotu nienależnie pobranych świadczeń jest zabezpieczenie zobowiązanych przed pozbawieniem możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

A. M. (1) jest osobą sparaliżowaną wymagającą stałej opieki. Pobiera rentę rodzinną po zmarłym mężu w wysokości 2.692,12 zł. Za pomoc opiekunki płaci 600 zł miesięcznie, spona kredyt za mieszkanie w wysokości 500 zł a połowa

kosztów utrzymania mieszkania, do którego wprowadził się teraz jej syn wynosi od 400-450 zł miesięcznie. Do tego ponosi koszty zakupu leków i rehabilitację.

Oprócz mieszkania nie ma żadnego majątku. Zatem w ocenie Sądu znajduje się ona w szczególnie trudnej sytuacji życiowej i finansowej i obciążenie jej obowiązkiem zwrotu pobranego nienależnie świadczenia pozbawi ją możliwości zaspokojenia jej uzasadnionych potrzeb życiowych.

Dlatego też Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w sentencji wyroku.

Sędzia: